

VAASAN PÄIVÄLEHTI

Nr 27 Sunnuntaina, 7 heinäkuuta 2024

ISSN 2954-243X

**Kirjanpainaja leviää
Vaasan saaristossa**

**Vihdoinkin lääke keliakiaan?
UUDET MINISTE-
RIMME**

**Vuokramarkkinat
hurjassa nousussa**

**Tohtoripromotio
syyskuussa**

**TÄÄLLÄ OLEMME:
vpress.ovh**

**10 SIVUA
TÄYNNÄ TIIVISTÄ ja
TÄRKEÄTÄ TIETOA**

UUDET MINISTERIT

Uudet ministerimme: opetusministeri Adlercreutz sekä eurooppa- ja omistajaohjausministeri Strand

Valtioneuvosto nimitti perjantaina 5. heinäkuuta kaksi uutta ministeriä. Opetusministeri Anna-Maja Henriksson vapautettiin ministerin tehtävistä ja hänen tilalleen tuli Anders Adlercreutz. Samalla parlamentin jäsen Joakim Strand nimitettiin uudeksi Eurooppa-asioista ja omistajaohjauksesta vastaavaksi ministeriksi, missä tehtävässä Adlercreutz aiemmin toimi.

Nimitysten jälkeen uudet ministerit pitivät lehdistötilaisuuden Valtioneuvoston linnan lehdistöhuoneessa. Konferenssin aikana opetusministeriksi siirtyvä Anders Adlercreutz korosti, että on tärkeää jatkaa työtä koulutusjärjestelmän parantamiseksi ja

sen varmistamiseksi, että kaikki opiskelijat saavat parhaan mahdollisen koulutuksen. Uusi eurooppa- ja omistajaohjausministeri Joakim Strand korosti aikovansa vahvistaa Suomen roolia EU:ssa ja parantaa valtion omistajaohjausta. Strand ilmaisi myös kiittämättömyytensä luottamuksesta ja innostuksestaan tulevia haasteita kohtaan. Ministerien nimitykset merkitsevät tärkeää siirtymävaihetta hallituksessa, ja sekä Adlercreutz että Strand odottavat innolla uusien tehtäviensä vastaanottamista ja osallistumista hallituksen työhön maan kehittämiseksi.

Images: License: CC BY 2.0 © Katja Säilä, valtioneuvoston kanslia, © Fanni Uusitalo, valtioneuvoston kanslia

WHO: Fyysisen passiivisuuden suuntauksen kääntäminen

Maailman terveysjärjestön (WHO) tuore raportti maalaa huolestuttavan kuvan: lähes 1,8 miljardia aikuista maailmassa eli noin kolmannes väestöstä ei liiku tarpeeksi. Tämä hälyttävä määrä on kasvanut huomattavasti vuodesta 2010, mikä korostaa huolestuttavaa maailmanlaajuista suuntausta kohti työmarkkinoiden ulkopuolella olemista.

Tämän suuntauksen seuraukset ovat kauaskantoisia. Fyysinen passiivisuus on merkittävä riskitekijä kroonisille sairauksille, kuten sydänsairauksille, aivohalvaukselle, diabetekselle ja joillekin syöville. Se vaikuttaa myös mielenterveyteen ja yleiseen hyvinvointiin.

Mikä on tämän aktiivisuustason laskun takana? Kiireinen elämäntapa, lisääntynyt riippuvuus teknologiasta ja turvattomat ympäristöt, jotka estävät kävelyä ja pyöräilyä, ovat kaikki vaikuttavia tekijöitä. Raportissa korostetaan myös sukupuolten välistä kuilua, sillä naiset ovat jatkuvasti vähemmän aktiivisia kuin miehet.

Hyvä uutinen on se, että jotkin maat edistyvät. WHO nimeää 22 maata, jotka ovat saavuttamassa maailmanlaajuisen tavoitteen vähentää liikunnan puutetta vuoteen 2030 mennessä. On kuitenkin tehtävä enemmän.

WHO peräänkuuluttaa monitahoista lähestymistapaa. Liikuntaa edistävän politiikan vahvistaminen on ratkaisevan tärkeää. Tähän voisi sisältyä turvallisten kävely- ja pyöräilyreittien luominen, ruohonjuuritason urheiluhelmien edistäminen ja liikunnan sisällyttäminen julkisen liikenteen suunnitteluun.

Yksilön vastuu on tärkeää, mutta vastuun ei pitäisi olla pel-

kästään kansalaisilla. Tarvitsemme ”koko yhteiskunnan” lähestymistavan, joka tekee liikunnasta saavutettavaa, kohtuuhintaista ja mikä tärkeintä, nautinnollista kaikille. Tähän voi sisältyä yhteisöpohjaisia aloitteita, työhyvinvointiohjelmiä ja eri ikäryhmiä, kyvyille ja kulttuuritaustoille suunnattujen toimintojen edistämistä.

Lisääntyneen liikunnan edut ovat kiistattomat. On aika kääntää tämä huolestuttava suuntaus ja luoda maailma, jossa jokainen voi liikuttaa kehoaan ja hyötyä terveellisistä elämäntavoista. Älkäämme antako fyysisen passiivisuuden muuttua hiljaiseksi uhaksi – tehdään liikkumisesta terveemmän ja onnellisemmän maailman prioriteetti.

UUTISET

Vaasan vuokramarkkinat hurjassa nousussa!

Vaasa on tehnyt uskomattoman nousun Suomen Vuokranantajien kaupunkirankingissa! Vielä muutama vuosi sitten kaupunki painui listan häntäpäähän, mutta nyt se on kivunnut jo sijalle yhdeksän, aivan kärkekymmeniköön. Tämä käänne on sijoittajille erinomainen uutinen, sillä se enteilee vahvaa vuokrakehitystä ja positiivisia kehitysnäkymiä.

Mikä on Vaasan salaisuus? Yksi

merkittävä tekijä on väestönkasvu. Aiemmin väkiluku supistui, mutta nyt ennusteet ovat kääntyneet positiivisiksi. Tämä lisää luonnollisesti asuntokysyntää ja nostaa vuokratasoja.

Toinen merkittävä tekijä on kaupungin kehitys. Vaasa on ponnostanut vahvasti infrastruktuuriin ja elinkeinoelämään, ja tulevaisuudennäkymät ovat erittäin valoisat. Tämä houkuttelee uusia asukkaita ja yrityksiä, mikä edelleen ruokkii vuokrakysyntää.

Sijoittajien kannalta Vaasa onkin erittäin houkutteleva kohde. Vuokratasot ovat nousseet maltillisesti, mutta kehitysnäkymät ovat erittäin positiiviset. Tämä tarkoittaa, että sijoittajat voivat odottaa hyvää tuottoa sijoituksilleen tulevina vuosina.

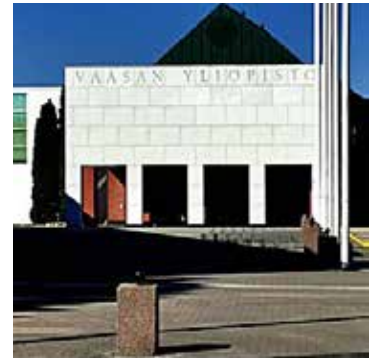
Mitä tämä tarkoittaa vuokralaisille?

Vuokralaisten kannalta Vaasan nousu voi ikävästi tarkoittaa hieman kalliimpia vuokria. On kuitenkin tärkeää muistaa, että vuokratasojen nousu on maltillista ja sitä tasapainottaa kaupungin tarjoamat erinomaiset elinolosuhteet ja palvelut. Vaasa on erittäin viihtyisä ja turvallinen kaupunki asua, ja siellä on pal-

jon tarjottavaa niin opiskelijoille, nuorille aikuisille kuin perheillekin.

Jos harkitset asunnon vuokraamista Vaasasta, nyt on erinomainen aika toimia! Vuokratasot ovat vielä kohtuulliset, mutta niiden odotetaan nousevan tulevaisuudessa. Jos löydät sopivan asunnon, kannattaa siis tarttua tilaisuuteen nopeasti.

Vaasan vuokramarkkinat ovat tällä hetkellä erittäin vilkkaat, ja sekä sijoittajille että vuokralaisille on paljon tarjottavaa.

Vaasan Yliopisto kunniottaa huippuosaajia tohtoripromootiossa syyskuussa 2024

Vaasan yliopisto järjestää kuu-

Kuvaliite - vpress.ovh

dennen tohtoripromootionsa 19.–21. syyskuuta 2024. Tämä juhlatilaisuus tarjoaa yliopistolle mahdollisuuden kunnioittaa ja tunnustaa merkittäviä tieteellisiä ja yhteiskunnallisia vaikuttajia myöntämällä heille kunnia-tohtorin arvon. Kunnia-tohtorin arvo on korkein huomionosoitus, jonka yliopisto voi antaa, ja tänä vuonna se myönnetään kahdelletoista ansioituneelle henkilölle.

Rehtori Minna Martikaisen mukaan nimityksissä on painotettu sekä tieteellistä että yhteiskunnallista vaikuttavuutta ja merkitystä, ei vain Vaasan yliopiston, vaan koko Suomen näkökulmasta. Tänä vuonna kunnia-tohtoreiksi nimettyjen joukko on poikkeuksellisen laaja ja arvovaltainen, ja siihen kuuluu muun muassa Suomen tasavallan presidentti Alexander Stubb, maa- ja metsätalousministeri Sari Essayah, Investorin hallituksen puheenjohtaja Jacob Wallenberg sekä teollisuuskonserni ABB toimitusjohtaja Björn Rosengren.

Alexander Stubb – Kansainvälinen Vaikuttaja ja Tiedon Puolesta puhuja

Yksi merkittävimmistä kunnia-tohtorin arvon saajista on Alexander Stubb, Suomen tasavallan presidentti. Hän on väitellyt kansainvälisistä suhteista ja toiminut ennen presidenttiyttä Euroopan yliopistoinstituutin professorina ja laitoksen johtajana Italian Firenzessä. Stubbin monipuolinen poliittinen ura on sisältänyt tehtäviä muun muassa ulkoministerinä, pääministerinä ja valtiovarainministerinä. Lisäksi hän on toiminut Euroopan investointipankin varapääjohtajana.

Presidentti Stubbin valinta kunnia-tohtoriksi korostaa hänen esimerkittä rooliaan kansainvälisenä vaikuttajana, joka on urallaan jatkuvasti kiinnittänyt huomiota tiedon, tieteen ja osaamisen merkitykseen päätöksenteossa. Hänen panoksensa suomalaisen ja kansainväliseen politiikkaan ja tiedemaailmaan tekee hänestä arvokkaan lisän Vaasan yliopiston kunnia-tohtoreiden joukkoon.

Laaja ja Arvovaltainen Kunnia-tohtoreiden Joukko

Kunnia-tohtorien valikoimassa näkyy monipuolisuus ja korkea arvostus eri alojen huippuosajia kohtaan. Kunnia-tohtoreiden nimityksissä on otettu huomioon heidän panoksensa yhteiskuntaan ja kansainväliseen yrityselämään. Esimerkiksi Jacob Wallenbergin ja Björn Rosengrenin kaltaiset johtohahmot edustavat merkittäviä vaikuttajia, joiden työ on ollut merkityksellistä sekä tieteelle että elinkeinoelämälle.

Yhteinen Ponnistus Tieteen Ja Yhteiskunnan Hyväksi

Vaasan yliopiston tohtoripromootio ei ole pelkästään juhlinen tapahtuma, vaan se toimii myös muistutuksena tiedon ja tieteen keskeisestä roolista yhteiskunnan kehityksessä. Rehtori Martikaisen sanoin, ”Promootio tarjoaa meille mahdollisuuden kiittää ja kunnioittaa niitä, jotka ovat edistäneet tieteen ja yhteiskunnan välistä vuoropuhelua ja yhteistyötä.”

Palosaaren kirjasto suljetaan – Kirjastoauto ottaa ohjat käsiinsä ja laajentaa palvelua

Vaasan kulttuuri- ja liikuntalautakunta on päättänyt sulkea Palosaaren kirjaston osana kaupungin talouden tasapainottamishjelmaa. Kirjasto palvelee asiakkaitaan 30.9.2024 saakka,

jonka jälkeen kirjastoauto siirtyy Brändön asukkaille suunnattuihin laajennettuihin palveluihin. Syksyllä avataan kaksi uutta kirjamobiilipysäkkiä.

Tällä hetkellä Vaasassa on pääkirjaston lisäksi kuusi paikalliskirjastoa ja yksi kirjastoauto. Kulttuuri- ja kirjastojohtaja Sanna Bondas kertoo, että suuri säästötarve pakotti supistamaan palveluverkkoa.

”Palosaaren kirjasto on lähimpänä pääkirjastoa kaikista lähikirjastoista, mikä oli ratkaiseva tekijä sulkemispäätöksessä. Muut lähikirjastot ovat kauempana”, Bondas sanoo.

Palosaaren kirjaston kävijämäärät ovat laskeneet tasaisesti viimeisen kymmenen vuoden aikana, vaikka koronavuosien jälkeen onkin hieman noussut. Bondas huomauttaa, että myös tämä vaikutti päätökseen.

Laajennettu kirjastoautopalvelu prääntööläisille

Palosaareen avataan syksystä alkaen kaksi uutta kirjamobiilipysäkkiä ja mahdollinen kolmas pysäkki myöhemmin. Näin varmistetaan, että alueen päiväkotit, viikinkikoulu ja muut asiakkaat saavat jatkossakin kirjaston palvelut.

”Haluamme varmistaa, että kirjastopalvelut ovat jatkossakin kaikkien alueella olevien saatavilla”, Bondas sanoo.

Palvelurakennusten asukkaille kirjastoaineisto toimitetaan suoraan etsivän toiminnan kautta. Kirjaston maksuton palvelu ”Kirja tulee” on käytössä myös niille, jotka eivät vanhuuden, vamman tai sairauden vuoksi pääse kirjastoon tai kirjastoautoon.

Lisäksi kansallinen e-kirjasto tarjoaa erilaisia digitaalisia aineistoja, kuten e-kirjoja, äänikirjoja ja sanomalehtiä, joita voi lainata mobiililaitteella.

(Vaasa.fi, lehdistötiedote)

Kirjanpainaja leviää Vaasan saaristossa

Kirjanpainaja (Ips typographus) on noin puoli senttiä pitkä kovakuoriainen, joka on taloudellisesti merkittävin uhka metsikön kuusikolle. Sen lisääntyminen ta-

pahtuu pääasiassa puissa, jotka ovat pudonneet tuulesta tai heikentyneet. Alueidemme kuusia vaurioittaneet myrskyt ovat saattaneet helpottaa kirjanpainajan leviämistä.

Mutta tärkein tekijä lienee ilmastomuutos, ja kirjanpainaja on vain yksi ongelmista, joita vastaan meidän on taisteltava tulevaisuudessa.

Nyt on paljon ilmoituksia siitä, miten kirjanpainaja leviää Vaasan saaristossa.

FB-ryhmässä ”Vaasan saaristo” kerrotaan, miten se vaikuttaa Värilaxin saaren kuusimetsään. Ainakin viisikymmentä, ehkä jopa sata kuollutta kuusta on nähty. Bergössä on paljon uhana-laisia puita.

Kirjanpainajan hyökkäyksen jälkeen kuusi soveltuu parhaimmillaan energiapuuksi, jonka taloudellinen arvo on hyvin vähäinen.

Kela hakee uutta suuntaa: Omalääkäri-omahoitaja-malli ehdolla!

Kela on esittänyt uudenlaisen lähestymistavan sairaanhoitokorvauksiin: omalääkäri-omahoitaja-mallin, joka keskittyy potilaan ja lääkärin välisen hoitosuhteen jatkuvuuteen. Tämä malli, joka

TÄTÄ LEHTEÄ VOIT LUKEA MISSÄ TAHANSA:

Kuten tässä, Egyptissä

on tällä hetkellä lausuntokierroksella, pyrkii turvaamaan laadukasta ja tehokasta hoitoa ilman suuria lisäkustannuksia.

Mallin ytimessä on tiivis yhteistyö potilaan, omalääkärin ja omahoitajan välillä. Omahoitaja toimii potilaan ensisijaisena tukena ja yhteyshenkilönä, ja omalääkäri varmistaa hoidon jatkuvuuden ja tarvittaessa moniammatillisen tiimin konsultoinnin.

Tämä malli perustuu vahvaan tutkimusnäyttöön, joka osoittaa potilas-lääkärisuhteen jatkuvuuden hyödyt. Jatkuva hoitosuhde parantaa hoidon laatua, vähentää sairastavuutta ja kuolleisuutta, pienentää terveydenhuollon kustannuksia ja lisää potilastytyväisyyttä.

Omalääkäri-omahoitaja-mallilla on useita etuja:

Parempi hoidon laatu: Jatkuva hoitosuhde mahdollistaa yksilöllisemmän ja kokonaisvaltaiseman hoidon.

Vähemmän sairastavuutta ja kuolleisuutta: Potilaat saavat nopeammin oikeanlaista hoitoa ja ehkäisevät kroonisten sairauksien kehittymistä.

Alenevat terveydenhuollon kustannukset: Ennaltaehkäisevä hoito ja kroonisten sairauksien parempi hoito vähentävät tarvetta kalliille hoitotoimenpiteille.

Lisääntynyt potilastytyväisyys: Potilaat kokevat olonsa turvallisemmaksi ja luottavai-

semmäksi, kun heillä on oma lääkäri ja omahoitaja, jotka tuntevat heidät.

Omalääkäri-omahoitaja-malli on myös kustannustehokas tapa lyhentää hoitajonoja ja vapauttaa resursseja julkisessa terveydenhuollossa niille ihmisille, joiden palvelutarve on suuri ja edellyttää moniammatillista palvelua.

Kelan pääjohtaja Outi Antila korostaa yhteistyön tärkeyttä uuden mallin kehittämisessä: "Toivon, että uusi malli rakennetaan tiiviissä yhteistyössä hyvinvointialueiden ja alan toimijoiden kanssa."

Onko omalääkäri-omahoitaja-malli oikea suunta suomalaisen terveydenhuollon tulevaisuudelle? Siltä vahvasti näyttää! Seuraamme uutisia ja pidämme teidät ajan tasalla keskustelun etenemisestä.

Pekka Toveri: Olemme sodassa

Pekka Toveri kirjoittaa viestipal-

velu X:ssä:

"Ja me olemme nyt sodassa Venäjän kanssa. Katsokaa vaikka kaikkea sabotaasitoimintaa mitä Venäjä tekee. Koska Venäjä ei pysty uhkaamaan meitä vakavasti sotilaallisesti, se etsii heikkouksia puolustuksestamme hybridisodankäynnillä."

Kirjoitus on herättänyt runsaasti huomiota. Joku kertoo että myös entinen presidentti Niinistö on ollut samaa mieltä:

"Venäjä sanoo olevansa sodassa lännen kanssa – me olemme osa länttä"

KUVA: Eduskunta.fi

TAPAHTUMAT**ÄLVKYRKAN, Voitila**

Allsång i sommarkvällen (kesäilän yhteislaulu)

11.7.2024

kl 18-19

Voitilantie 154, 66520 Veikkaala
Korsholms svenska församling

KORSHOLM MUSIC FESTIVAL

24.7 - 31.7.24

[Korsholmmusicfestival.fi](https://korsholmmusicfestival.fi)

VAASA FESTIVAL

1-3.8.2024

<https://vaasafestival.fi/>

TOVE TEUVALLA-OOPERARA

Teuvan kirkko

3.8.24 - 11.8.2024

3.8. klo 18

4.8. klo 15

8.8. klo 19

9.8. klo 19

10.8. klo 15

11.8. klo 15

<https://www.korsholmmusicfestival.fi/tove-teuvalla/operan-tove-teuvalla>

VAASAN MARSSI

9.-11.8.2024

Vaasan Kävelyklubi ry/rf

www.vaasanmarssi.fi

WASA FUTURE -FESTIVAL

5-10.8.2024

Wasa Future Festival 2024 järjestetään 5.-10. elokuuta. Tapahtuma koostuu osaavia ja motivoituneita henkilöitä elinkeinoelämästä, yliopistoista, alueellisista päätöksentekooelimitystä ja ministerikunnasta keskittymään ongelmien ratkaisemiseen Vaasassa ja eri puolilla Suomea. Festivaalin teemat vaihtelevat teollisista innovaatioista kulttuuriin näkökohtiin tarjoten alustan yhteistyölle ja ongelmanratkaisulle.

Tilaisuutta voi seurata Wasa Future Festivalin YouTube-kanavalla.

Wasan innovaatiokeskus-
Gerbyntie 18

65230 Vaasa

<https://wasafuturefestival.fi/>

TAITEIDEN YÖ

Odotettua kansanjuhlaa Taitei-

den yötä vietetään Vaasassa 15.8.2024 karnevaalien hengessä. Ilmoittautuminen Taiteiden yöhön on avautunut.

VAASA LITTFEST

tila - tillstånd
13.-17.11.2024
vaasa.fi/litffest

RUSK

19-23.11.24
Kamarimusiikkia Pietarsaareissa
Kaipuu kauneus
Kansainvälistä luovuutta vuoden pimeimpään aikaan
ruskfestival.fi

TIKANOJA:

VUODEN TAIDE-
TAPAHTUMA VAA-
SASSA

Helene Schjerfbeck

10.7.1862 - 23.1.1946

Haavoittunut soturi hangella, 1880

Teuvalla antaa uutta näkökulmaa rakastettuun taiteilijaan ja pieneen maaseutupitäjään. Moomin Characters ja Tove Janssonin perikunta on tuottanut Tove Janssonin Teuvalla viettämästä ajasta kertovan dokumentin "Tove Jansson ja kymmenen neitsyttä". Jansson maalasi Teuvan kirkon alttaritaulun kesken vimmaista luomiskauttaan 1950-luvun alussa, ja se oli hänen uransa ainoa sakraalimaalaus. Työ sijoittuu aikakauteen, jolloin Jansson maalasi kymmeniä muuraalimaalauksia ympäri Suomen, kirjoitti ja kuvitti muumitarinoita ja työskenteli teatterin parissa, monien muiden töiden ohella.

Teuvan kirkon suunnittelusta ja taiteesta kertova Elsin ja Toven matkassa -kiertonäyttely avataan kulttuuritalo Orrelassa 2.7. ja on esillä 11.8. asti. Näyttely esittelee monipuolisesti Teuvan kirkkoa, sen arkkitehtuuria ja taidetta, joista ovat vastanneet Elsi Borgin ja Tove Janssonin rinnalla myös muut merkittävät naissuunnittelijat.

Tove Jansson ja kymmenen neitsyttä – dokumentti Tove Janssonin ainoasta alttarimaalauksesta "Tove Jansson ja kymmenen neitsyttä" -dokumenttielokuva käsittelee Teuvan

vanhan kirkon dramaattisen palon, uuden kirkon rakentamisen ja alttaritaulun maalaamisen lisäksi Tove Janssonin Teuvalla viettämää aikaa. Elokvassa kuullaan aikalaisten muistoja Janssonista ja syvennyttään taiteilijan ajatuksiin eri maalaustekniikoista työkirjan merkintöjen ja kirjeiden kautta. Samalla piirtyy kuva 1940- ja 1950-lukujen Suomen ilmapiiristä ja julkisen taiteen asemasta raunioista nousevan valtion jälleenrakentamisessa. "Ne olivat pahimmat työolot, joita olen koskaan kokenut, mutta oli hauskaa tehdä jotain vakavaa", totesi Tove itse työskentelystään keskellä kirkon rakennustyömaata Teuvalla.

Runsaalla arkistomateriaalilla höystetty dokumentti on lähes tunnin mittainen. Kuvien ja Janssonin kirjoittamien kirjeiden lisäksi dokumentissa on paljon haastattelumateriaalia.

Näyttelijä Alma Pöysti antaa dokumentissa Tove Janssonille äänen. Pöysti oli vastikään Golden Globe -ehdokkaana ja teki myös vuonna 2020 julkaistun Tove-elokuvan pääroolin.

Dokumentin kertojana on hänen veljensä, näyttelijä Oskar Pöysti.

"Halusimme kertoa, miten val-

tavan paljon työtä tällaisen seinämaalauksen tekemisen takana on. Janssonin työkirjamerkintöjen ja kirjeiden kautta pääsemme kurkistamaan luomistyön kulis-seihin. Niiden visualisoimiseen olemme saaneet apua nykytaiteilijoilta, jotka ovat rekonstruoineet prosessia vaihe vaiheelta", kertoo dokumentin ohjaaja Kira Schroeder.

"Olemme myös halunneet asettaa alttaritaulun laajempaan viitekehukseen – se on samalla kertomus Tove Janssonin uran hieman unohdetusta puolesta ja julkisen taiteen merkityksestä Suomen sodanjälkeisessä jälleenrakentamisessa."

Dokumentin tuotannosta vastaavat Moomin Characters ja Tove Janssonin perikunta, ja sen työryhmään kuuluvat Kira Schroeder, Miilla Kallijärvi ja Linus Lindholm. Dokumenttielokuva saa ensi-iltansa Teuvalla lau-antaina 3.8.

Dokumenttia esitetään Teuvan yhtenäiskoulun auditoriossa, Porvarintie 49, ennen ja jälkeen oopperanäytösten, ja liput ovat myynnissä Netticketin kautta:

<https://www.netticket.fi/kors-holm-music-festival>. Pääsylipun hinta on 10 €.

Näytöksistä Teuvalla vastaa

Eero Järnefeltin
näyttely avautuu
23.11.2024

OOPPERA

Moomin Charactersin tuottama dokumentti "Tove Jansson ja kymmenen neitsyttä" saa ensi-ilan oopperaviikolla Teuvalla

TOVE TEUVALLA -oopperan yhteydessä mielenkiintoista oheishjelmaa Korsholman Musiikkijuhlien tuottama uusi ooppera Tove Teuvalla saa oheista-
pahtumien kautta yhteyteensä monipuolisen katsauksen Tove Janssoniin ja Teuvan kirkon rakentamiseen. Tove Janssonin uniikki suurtyö, alttarimaalaus

Teuvalaisen Kulttuurin Tuki yhteistyössä Korsholman Musiikkijuhlien kanssa, ja oopperan kanssa ajoitettuja näytöksiä on yhteensä 11: la 3.8. klo 16.15, su 4.8. klo 13.15 ja klo 18.00, to 8.8. klo 16.00 ja klo 17.15, pe 9.8. klo 16.00 ja 17.15, la 10.8. klo 13.15 ja 18.00, su 11.8. klo 13.15 ja 18.00.

Hankkeesta vastaa Teuvalaisen Kulttuurin Tuki yhteistyökumppaneinaan Seinäjoen museot, Helsingin yliopiston Ruralia-instituutti ja Teuvan seurakunta.

MUSIIKKI

Korsholm Music Festival aloittaa Tjuvstart-Varaslähtö-Early Start -tapahtumallaan 23.7.

Korsholm Music Festivalin 42. kauden avaa Tjuvstart-Varaslähtö-Early Start -tapahtuma Vaasan kirkossa 23. heinäkuuta kello 19.30. Ohjelmassa on ainutlaatuinen yhdistelmä mykkäelokuvaa ja urkujen soittoa.

Mykkäelokuva Pohjalaisia (1925) kuvaa 1800-luvun lopun ja 1900-luvun alun Pohjanmaata ja sen ihmisiä. Elokuvan ohjasi Teuvo Puro ja se on yksi suomalaisen mykkäelokuvan klassikoista. Urkujen säestyksestä vastaa Jimi Järvinen,

Tilaisuus on maksuton. Se järjestetään yhteistyössä Vaasan seurakuntayhtymän kanssa.

Tjuvstart-Varaslähtö-Early Start -tapahtuma on loistava tilaisuus tutustua Korsholm Music Festivalin tunnelmaan ja kokea ainutlaatuinen elämys historiallisen mykkäelokuvan ja urkujen säestyksen parissa.

TERVEYS

Nuorten nikotiinipussien käytöllä on vahvat yhteydet muiden nikotiinituotteiden käyttöön, nuus-

kan käyttö yleistynyt aikuisilla

THL

Nikotiinipussien päivittäinen tai satunnaisempi käyttö on yleisintä ammattiin opiskelevilla pojilla, joista 21 prosenttia käytti nikotiinipusseja. Käyttö oli vahvasti yhteydessä nuuskaamiseen, tupakointiin ja sähkösavukkeiden käyttöön.

Päivittäin tupakoivista 44 prosenttia (päivittäin tai satunnaisemmin) ja päivittäin sähkösavukkeita käyttävistä 41 prosenttia käytti myös nikotiinipusseja ja 70 prosenttia nuuskaa. Nikotiinipussien käyttö oli pääosin vähäistä nuorilla, jotka eivät olleet käyttäneet muita tupakkaa ja nikotiinituotteita.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) erityisasiantuntija Hanna Ollilan mukaan nikotiinituotteiden rinnakkaiskäyttö edistää nikotiiniriippuvuuden syntyä ja ylläpitämistä.

”Nikotiiniriippuvuus syntyy osalle nuorista nopeasti jo epä-äänällisen käytön jälkeen, ja käytön lopettamisen vaikeus voi yllättää. Uudet tuotteet on suunniteltu koukuttamaan tehokkaasti suurilla nikotiinimäärillä ja nikotiinin imeytymistä parantavilla lisäaineilla. Suuriin nikotiinimääriin liittyy myös myrkytysvaara.”

Tietoa nikotiinipussien käytöstä kerättiin ensimmäistä kertaa Kouluterveyskyselyssä vuonna 2023. Kysely ajoittui osin samaan aikaan, kun Fimea muutti tulkintaansa nikotiinipussien sääntelystä lääkelain alaisena tuotteena ja niiden myynti Suomessa vapautui.

”Nikotiinipusseja sai alkaa myydä tupakan vastikkeena ilman myyntilupaa, ja aihe oli paljon esillä mediassa. Tuotteiden saatavuus lisääntyi nopeasti samoin kuin tietoisuus niistä. Uutisten sisältämät kuvat osaltaan markkinoivat tuotteita. Tässä tilanteessa myös nuorten kiinnostus selvästi heräsi”, toteaa Ollila.

Yhä useampi aikuinen käyttänee nuuskaa

Nuuskan käyttö on yleistynyt 20–64-vuotiaassa väestössä vuodesta 2000 vuoteen 2020. Myös nuuskan ja savukkeiden rinnakkaiskäyttö on yleistynyt. Tupa-

kointi on kuitenkin vähentynyt enemmän kuin nuuskan käyttö on yleistynyt.

Vuonna 2022 nuuskaa käytti päivittäin 20–64-vuotiaista miehistä kuusi prosenttia ja naisista yksi prosentti.

”Nuuskan käyttö laski hieman miehillä ja pysyi samalla tasolla naisilla vuodesta 2020 vuoteen 2022, jolloin uusimmat tiedot ovat saatavilla. Nuuskan käyttö on siis edelleen selvästi korkeammalla tasolla kuin vuosituhannen alussa”, sanoo THL:n erityisasiantuntija Otto Ruokolainen.

Nuuskan käyttö on yleisintä nuorilla aikuisilla ja miehillä. Sen käyttö on yleistynyt näiden ryhmien lisäksi eritoten aikuisilla, joilla on humalahakuista juomista. Miehillä päivittäinen tupakointi on yhteydessä pienempään todennäköisyyteen käyttää nuuskaa päivittäin mutta suurempaan todennäköisyyteen käyttää nuuskaa satunnaisesti verrattuna tupakoimattomiin miehiin.

Vihdoinkin lääike keliakiaan?

Tuoreessa Tampereen yliopiston johtamassa tutkimuksessa on havaittu, että lupaava keliakialääke voi estää gluteenin aiheuttaman suolistovaurion molekyyliatasolla. Tutkimuksessa selvitettiin, voisiko transglutaminaasi 2-estäjä toimia tehokkaana lääkkeenä keliakian hoidossa. Aiemmat kudostutkimukset ovat osoittaneet, että tämä estäjä ehkäisee gluteenin aiheuttamia limakalvovaurioita, ja nyt saadut tulokset yli 10 000 geenin aktiivisuudesta antavat vahvaa näyttöä siitä, että ensimmäinen toimiva keliakialääke saattaa olla käsillä.

Tampereen yliopiston tutkimuksessa käytettiin suoliorganoideja, jotka ovat potilaan suolistokoe-palasta eristettyjä kudosisäiliöitä. Organoidit mallintavat keliakian tulehdusreaktiota ja mahdollistavat suolen pintaepiteelin solutyypin tutkimisen. Näiden minisuolien avulla voidaan tutkia keliakian vaikutuksia ja lääkkeiden tehoa loputtomiin. Fluoresenssikuvissa näkyy tutkittavaa tulehdukseen reagoivaa proteiinia solujen tumissa, mikä auttaa ymmärtämään tulehdusprosesseja tarkemmin.

Gluteenia sisältävien viljojen, kuten vehnän, ohran ja rukiin, nauttiminen johtaa jopa kahdella prosentilla ihmisistä ohutsuolen epänormaaliin immuunivasteeseen ja keliakian kehittymiseen. Tällä hetkellä ainoa hoito on elinikäinen gluteeniton ruokavalio, mutta piilogluteeni voi aiheuttaa oireita ja ohutsuolen limakalvon vaurioita myös tiukkaa ruokavaliota noudattavilla keliakikoilla.

Monitieteellinen tutkimus ja lupaavat tulokset

Emeritusprofessori Markku Mäen koordinoimassa aiemmassa kudostutkimuksessa transglutaminaasi 2

estäjä ehkäisi gluteenin aiheuttamia suoliston limakalvovaurioita keliakiapotilailla. Transglutaminaasi 2

estäjän vaikutusmekanismeja ei kuitenkaan vielä täysin tunneta. Uudessa tutkimuksessa selvitettiin molekyyli-tason vaikutusmekanismeja ja arvioitiin ZED1227-lääkkeen tehoa keliakiapotilailta kerättyjen suolistokoe-palojen avulla.

Koepalat otettiin pitkäaikaisen gluteenittoman ruokavaliosta noudattamisen jälkeen ja uudelleen kuuden viikon gluteenialtistuksen jälkeen, jonka aikana potilaille annettiin kolme grammaa gluteenia päivässä. Osalle potilaista annettiin samalla päivittäin 100 milligramman annos ZED1227-lääkettä ja osalle lumentä.

– Havaitsimme, että suun kautta annettu ZED1227 esti tehokkaasti gluteenin aiheuttamia suolistovaurioita ja tulehdusta, kun niitä arvioitiin geenien aktiivisuutta mittaamalla. Lisäksi ravinteiden ja hivenaineiden imeytymisestä vastaavien ge-

enien aktiivisuus palautui lääkeryhmässä gluteenialtistusta edeltävälle tasolle, tutkimuksen johtajana toiminut dosentti Keijo Viiri sanoo.

Keliakian monimutkainen mekanismi

Keliakikon suolistossa tulehdus ja limakalvovaurio syntyvät useiden solu- ja molekyylibiologisten tapahtumien kautta, kun gluteeni sitoutuu tiettyihin HLA (Human Leukocyte Antigen) -molekyyliin. Gluteeni kykenee kuitenkin sitoutumaan HLA vasta, kun ohutsuolen entsyymi transglutaminaasi 2 muokkaa gluteenin rakenteen kemiallisesti eli deamidoi sen. ZED1227-lääkkeen teho perustuu siihen, että se estää tämän deamidation.

– On silti ennen aikaista sanoa, että ZED1227 olisi tulevaisuuden keliakialääke, joka poistaisi tarpeen noudattaa gluteeniton ruokavaliota. Se on kuitenkin vahva lääkekandidaatti, jota voidaan mahdollisesti käyttää gluteenittoman ruokavalion lisänä. Lisäksi osalla keliakikoista on korkean keliakiariskin HLA-ge-notyyppi, ja etenkin heihin voisi olla hyödyllistä soveltaa yksilöityä lääketiedettä, jos tai kun ZED1227 tulee markkinoille keliakialääkkeenä, Viiri toteaa.

Tulevaisuuden näkymät

Tutkimus julkaistiin 24. kesäkuuta 2024 Nature Immunology -lehdessä. Julkaisu on osa väitöskirjatutkija Valeriia Dotsenkon väitöskirjaa, joka tarkastetaan Tampereen yliopiston lääketieteen ja terveysteknologian tiedekunnassa elokuussa.

ZED1227-lääkkeen kehitti Zedira GmbH. Lääketutkimuksen, josta suolistokoepalat saatiin, teki Dr. Falk Pharma -yhtiö. Tämän tutkimuksen päärahoittajat olivat Dr. Falk Pharma, Suomen Akatemia ja Suomen kulttuurirahasto. (Lähde: Tampereen yliopisto, tiedote)

UKRAINA

Unkarin EU-puheenjohtajakausi, turvallisuuskysymykset ja kahdenvälisiä suhteita koskeva

sopimus: Volodymyr Zelenskyi ja Viktor Orbán Kioivassa

Ukrainan presidentti Volodymyr Zelenskyi tapasi Unkarin pääministerin Viktor Orbánin Kioivassa. Hänen vierailunsa tapahtui heti Unkarin Euroopan unionin neuvoston puheenjohtajakauden alkamisen jälkeen.

”Tämä on selkeä osoitus yhteisistä eurooppalaisista painopisteistämme ja siitä, miten tärkeää on palauttaa oikeudenmukainen rauha Ukrainaan ja koko Eurooppaan, ratkaista nykyiset vaikeudet ja luoda uusi perusta Euroopan vahvistamiselle sekä taloudelliselle ja sosiaaliselle kasvulle”, puheenjohtaja korosti.

Volodymyr Zelenskyi kiitti Unkaria ukrainalaisten tukemisesta ja humanitaarisen avun toimitamisesta maallemme. Hän pani myös merkille maan osallistumisen ensimmäiseen rauhanhuipukokoukseen ja tuen lopulliselle tiedonannolle.

Licens: Creative Commons Attribution-NonCommercial-NoDerivatives 4.0 International. Länk: www.president.gov.ua

VENÄJÄ

Medvedev onnittelee EU:n uusia johtajia

Venäjän diplomatiaa parhaimmillaan:

”Toivotan uusille nimitetyille EU-johtajille kaikkea hyvää. Toisin sanoen – diplomaattisesti käännettynä – suurimmat epäonnistumiset ja hirvittävät ongelmat korkeiden valtuuksien käytössä! Autamme sinua tässä kaikin mahdollisin tavoin!”

Operaatio Donbassin vapauttamiseksi piti

kestää viisi päivää

Monta kuukautta Kreml väitti että kaikki menee suunnitelmien mukaan. Enää sellaista väitettä kuullaan harvemmin.

Izvestija:n julkaisemassa artikkelissa kaksi vuotta sitten, 25.2.22, Dmitri Abzalov, strategisen viestinnän keskuksen puheenjohtaja, ennusti, että operaatio Donbassin ja muiden alueiden vapauttamiseksi kestäisi noin viisi päivää. Kysymys kuuluu nyt - miten tämä ennuste on pitänyt paikkansa?

Abzalovin mukaan operaation pitäisi kestää perustason ajan, erityisesti suurten kaupunkien ulkopuolella. Hän mainitsi, että itäinen, keskinen ja eteläinen alue voidaan todennäköisesti vapauttaa, ja mahdollisesti tehdään käytävä Transnistriaan - kaikki tämä noin viidessä päivässä.

Nyt kahden vuoden jälkeen, on aiheellista kysyä, onko kaikki mennyt suunnitelmien mukaan? Operaatio Donbassin vapauttamiseksi on kulunut yli kaksi vuotta, ja tilanne herättää varmaan Venäjälläkin huolen siitä, kuinka hyvin alkuperäiset ennusteet vastasivat todellisuutta.

VIIKON SITAATTI

Sonja Kurtén-Vartio (Facebook)

Hyvinvointialueen surkea taloudellinen tilanne

ei tule yllätyksenä kenellekään muille kuin hallituksen minis-

tereille ja hyvinvointialueiden päättäjille.

Kuka tahansa potilas ja lähiomainen on nähnyt alusta saakka että tämä projekti tulee menemään metsään ja päättymään vararikoon.

Syystä että:

1) 15 vuoden ajan suunniteltiin sellaista organisaatiota ja siinä järjestyksessä että se oli tuomittu epäonnistumaan.

2) Rakennettiin mammutti organisaatio, jossa oli niin paljon johtajia että päät kolisivat yhteen, eikä kenenkään tarvinnut ottaa vastuuta yhtään mistään.

3) Jossain varhaisessa vaiheessa luovuttiin kaikista päätavoitteista eli siitä että a) pääsy lääkäriin helpottuisi ja nopeutuisi, niin että potilaa pääsisi mahdollisimman nopeasti hoidon piiriin. b) että kustannukset pienenisivät c) että resurssit kohdennettaisi oikein d) että terveyskeskukset toimisivat niin hyvin etteivät potilaat turhanpäältä ajautuisi erityissairanhoidon piiriin, ja siten miinottaisi hoitoaikoja ja paikkoja niiltä jotka tarvitsisivat erityissairaanhoitua.

Mitä sitten tapahtui?

1) Lääkäriin ei päässyt enään kirveelläkään. Omalla kohdallani tarjottiin aikaa 4,5 kuukauden päähän. Kahdella seuraavalla kerralla jouduin tietämättäni ”wanto be lääkäriille”, eli hybridihoitajalle, vaikka ajanvaraus oli mennyt päivystävän lääkärin vastaanotto numeroon. Kummastakaan käynnistä ei ollut mitään hyötyä.

2) Aina ei malteta tutkia kunnolla, mikä aiheuttaa uusia käynyntejä, ja lisää kustannuksia.

Mikä talo tämä on?

Viime viikon talo:
Palosaaren kirjasto
PhitoScetch

3) Tyhmät säästöt aiheuttavat suuria lisäkuluja, monin eri tavoin. Eikä vähiten kuljetus kustanusten muodossa. Nyt hyvinvointialueet ovat kilvan sulkemassa ympärivuorokautisia hoitopaikkoja, joka on jo nyt johtanut siihen, että potilaat makaavat kalliimmilla erityissairanhoidon paikoilla, vielä senkin jälkeen, kun ne eivät ole siinä tilanteessa tarpeen.

4) Väestö vanhenee koko ajan. Tämäkään seikka ei ole tullut yllätyksenä muille kuin päättäjille. Inhimillisyydestä ei ole tietoaakaan, silloin, jos hyväksyttävä suunnitelma on muistisairaana vanhuksen siirtäminen jopa 200 km päähän omaisistaan, yksin odottamaan kuolemaa.

Miten on mahdollista että koko terveydenhoito on voitu saada näin seksisin, niin lyhyessä ajassa.

Ainut selitys täytyy olla että tämän sekasorron arkkitehdeillä ei ole ollut omaisia jotka ovat olleet potilaan asemassa tai heidän ei ole vielä tarvinnut tilata lääkäriaikaa hyvinvointialueelta.

Todennäköisintä silti on, etteivät he ole ymmärtäneet että suunnittelevat ja päättävät nyt siitä miltä heidän hoitopaikaksi toimii kun itse vanhenevat.

Saa jakaa!

oiden aiheeksi.

— Olen kotoisin ruususta, äiti sanoi, lausui yksi pienistä elävistä nukeista.

— Ja minä taas, keskeytti nro 2, minun on täytyntä tulla kaalin päästä.

— Minä, kyllä, haikara nosti minut, sanoi numero kolme. Sitten hän, joka oli noussut ruususta, kääntyi halveksivasti ja ylpeänä köyhän, niukasti pukeutuneen tyttölapsen puoleen ja sanoi jaloisesti:

— Ja sinä, siellä, mistä sinä tulit?

— Voi, vastasi pikku Tuhkimo, olemme niin köyhiä, niin hirveän köyhiä kotona, että äidin ja isän on itse tehtävä lapsensa.

LAIHTUVA VAIMO

Hellätunteinen aviomies (istuen penkillä, laskee): Rouvani painaa 80 kiloa; joka kesä matkustaa hän Marianhaminaan kylpemään ja laihtuu 8 kiloa; kymmenessä vuodessa olen hänestä vapaa!

Viikon astronominen kuva:

NASA Unveils Celestial Fireworks as Official Hubble 25th Anniversary Image.jpg

The star cluster Westerlund 2 in the Milky Way galaxy, with an estimated age of about one or two million years. It contains some of the hottest, brightest, and most massive stars known. The cluster resides inside a stellar breeding ground known as Gum 29, located 20,000 light-years away in the constellation Carina.

NASA, ESA, the Hubble Heritage Team (STScI/AURA), A. Nota (ESA/STScI), and the Westerlund 2 Science Team

Public domain

HUMORIA

- sadan vuoden takaa

MISTÄ LAPSET TULEVAT

Siellä oli kolmen loistokkaasti pukeutuneen hyvin pienen tytön ryhmä, joilla oli haukkuja ja nauhoja ja arvokkaita leluja ja naapurin nukkeja, ja heidän lähellään leikki hiekalla noin samanikäinen köyhä pikkutyttö, niukasti pukeutunut ja kotitekoisen primitiivinen nukke sylissään. Kolme hienoa lasta keskustelivat mielenkiintoisesta kysymyksestä, mistä he olivat kotoisin, mikä osoittautui erittäin mielenkiintoiseksi taaperoikäisten spekulati-

Ensi viikolla:

Lukijoilta

erittäin mielellämme vastaan lukijoidemme kommentteja. Kommentteja, tarinoita, muistoja, keskustelua, uutisia kotoa. Tämä on luultavasti tämän paperin tärkein osa. Mutta tilaa on rajoitetusti, joten kirjoita mahdollisimman lyhyesti! Joten lähetä viestit osoitteeseen:

waasanpaivalehti@gmail.com

Ilmoita WP:ssä

Tässä historiallisessa ja hypermodernissa päivälehdessä ensimmäisten joukossa mainostamisella voi olla PR-arvoa. waasanpaivalehti@gmail.com jpg-, tiff- tai png-muodossa. Mainokset pienennetään sitten 46 mm:n sarakkeen leveyteen.

Ota yhteyttä:

waasanpaivalehti@gmail.com

Waasan Päivälehti

waasanpaivalehti@gmail.com